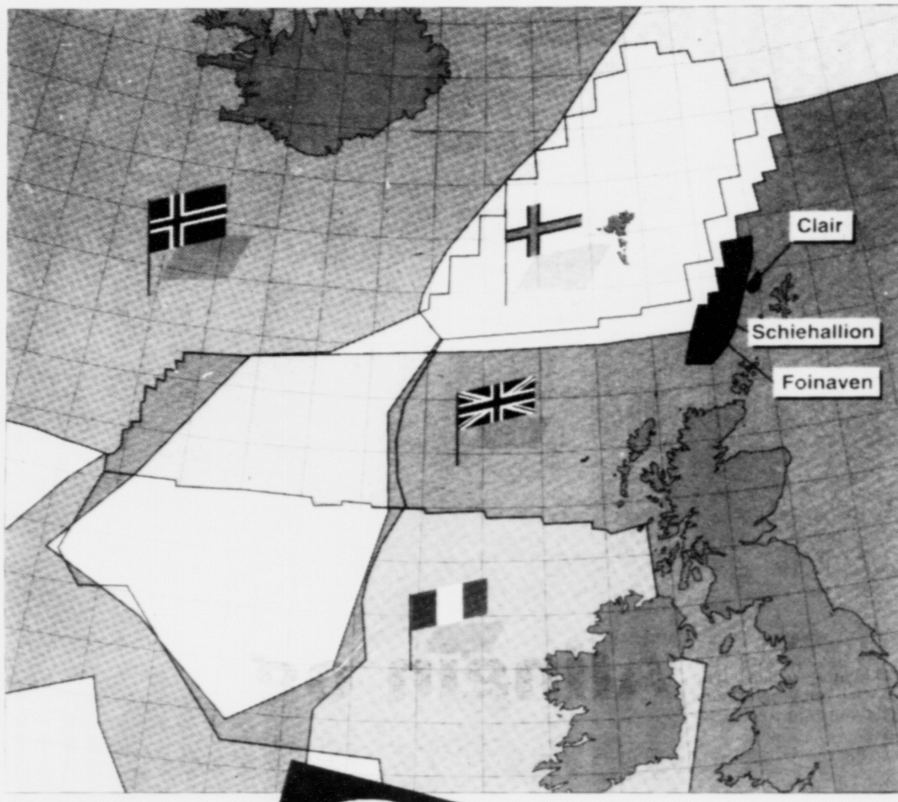

Vísir seg skjótt um samráðingarleiðin loysir trætuna

Løgmaður vil bara góðtaka semjur, sum ásanna, at miðlinjumarkið er tað einasta rætta

Uttanríkismál

Landgrunsmarkið millum Føroya og Bretlands er enn ein óloystur spurningur. Men áhugin fyri undirgrundini í sonevnda íhvíta økinum millum Føroya og Bretlands er vaksandi, og tískil tørvurin á at fáa skil á marknasurninginum á hesum leiðum.

Eisini uttanfyri 200 fjórðingar hava vit umskarandi krøv um landgrunn. Landgrunsmarkið hevur eins og onnur havøkismærk stórri týðning fyri Føroyar enn fyri flestu onnur lond, bæði búskaparlaga og politiskt.

Sjógvurin hevur allar dagar verið okkara álít, og vit hava frá fyrndartíð rokið havið rúndan um okkum sum part av landinum. Síðan 200 fjórðinga fiskimark varð ásett fyri næstan 20 árum síðani, hava vit havt miðlinjumarkið imóti grannum okkara, eisini Bretlandi.

Fyri landgrunsmarkið innanfyri 200 fjórðingar kunnu vit bert góðtaka loysnir, ið ásanna henda

veruleika. Hóast vit halda okkum hava eina sterka sak, hava vit higartil roynt at sloppið undan einum tíðarkrevjandi rættarmáli, og heldur stevnt imóti eini samráðingarloysn. Um tað fer at eydnast, fer helst at vísa seg áðrenn langt um liður.

Undirgrundin

Arbeiðið at fyrireika kolvetnislóg v.m. gongur sína gongd. Ó lögmanstrøðuni í fjór var nevnt, at uppskot fór at verða lagt fyri tingið tífuga í hesi tingsetuni. Tað hevur tó vist seg, at arbeiðið at fyrireika lóggávuna v.m. hevur verið drúgvur enn ventað, og verður málið væntandi lagt fyri tingið um ársskið. Útbjóðingarfarið kann so verða hildið næsta summar.

Seismisku kannningarar, sum Western Geophysical hevði einarétt at gera í 1994 og 1995, eru liðnar, og áhugin at keypa kanningarúrsliti er stórur. Harafturat hava fleiri feløg og samtök

av feløgum í ár fingið forkingarloysi. Endamálið hjá feløgnum við hesum kanninum er at fáa sær meira kunneika um øki, áðrenn útbjóðingarfarið verður hildið.

Dýpingin av boringini í Lopra, sum 19 oljufeløg hava fingið loysi til, verður liðug seinni í summar. Samanumtikið kann sigast, at áhugin hjá altjóða oljuindustri um fyri føroyska økinum er stórur.

Handilssáttmálar

Eftir at Svøríki, Finnland og Eysturriki fóru uppí ES í fjór, var neyðugt at gera nýggjan handilssáttmála við ES-londini. Uppskot um nýggjan sáttmála við einum viðkaðum ES-felagsskapi er gjørt. Úrslitið er ein dagfóring ájavnt tað, sum bjóðað var Noregi og Íslandi, og upprunareglurnar verða liðligari. Við støði í eini felagsvirðing verður farið undir samráðingar um betraðar og viðkaðar reglur um kumulering av fiski.

Sáttmálin verður greiður eftir summarfrítíðina og verður síðan staðfestur á tingi. Handilssáttmálarnir við Svøríki og Finnland fara ta úr gildi.

Løgmaður vitjaði í fjór formannin í ES nevdini Jacques Santer. Høvið beyðst at greiða frá føroysku sjónarmiðunum, og lögmaður fekk lyfti um, at formaðurin persónliga skuldi lata landsstýrinum meting av møguleikum um fyri betri marknaðaratgongd í verandi avtalu. Henda meting vátta, at kvotur og loft verða ikki viðkað.

Føroyar hava í ár formansskapin í felagsnevdini ES-Føroyar/Danmark, og ársfundur var hildin í Føroyum í vár. Úrslitið var m.a., at vørsløgin innan fiskafóður til utflutnings verða økt, kumulering av fiski verður økt, og samstarvað verður á veterinerá økinum til tess at fáa somu støðu til ES, sum Noreg og Ísland ætlandi fáa á nýggjárið. Hetta er sera

umráðandi fyri kappingarførið, og samráðingar byrja í næstum.

Alitið um gagnligastu marknaðaratgongd Føroya til ES, sum varð handað landsstýrinum í fjór, mælir til eina serskipan, t.v.s. tollsamgongu við pørtum av EBS lestinum ella limaskap við undantøkum. Alitið var viðgjørt á ráðstevnu í fjór og drúgt kjak hevur verið um málið. Alitið skal nú fáa politiska viðgerð.

Frágreiðing um uttanlandsviðurskipti Føroya varð gjølla viðgjørt á tingi í vár, og tá var nevnt, at serligt orðaskifti um ES hevði verið gagnligt. Semja var um, at økt samskipti við ES er sera týðningarmikið. Sum ein liður í at styrkja um politiska og fyrisitingarlaga samskipti við Evropa hevur landsstýrið samtykt at skipa eina umboðsstovu í ES.

Hvalaveiðimál

Ársfundurin í altjóða hvalaveiðinevdini IWC í Aberdeen viðgjörði ikki føroyskt grindadráp í altjóða høpi, hóast mótmæli og nógva umrøðu í fjórmiðlunum. Yvirlysing frá 1995, sum leggur upp til betri dráphátt og kunning til limalondini um tiltøk, stendur við, og landsstýrið letur upplýsingar um hetta.

Hóast døglingur er friðaður, so er nógur ágangur. Heitt er á uttanríkismálaráðið um at taka døglingin úr IWC-yvirflitinum og istaðin at lata NAMMCO viðgera døglingin sum smáhval saman við øðrum súgdjörum. Ern hevur ikki eydnast at fáa Danmark at taka undir við hesum.

Norðurlandamál

Nýskipan av norðurlenska

samstarvinum var samtykt í fjór heyst. Samstarvið verður framyvir grundað á tær tríggjar súlurnar: samstarv millum Norðurlond, samstarv við Evropeiska Samveldið og samstarv við aðrar grannar.

Norðurlenska Atlantsamstarvið er farið til verka. Høvuðsskrivstovan er í Føroyum og stjórnin er føroyingur.

Teir føroysku limirnir í Norðurlandaráðnum finga báðir sess í nevdini fyri samstarv millum Norðurlond, annar teirra er næstformaður í nevdini. Ó lögmanstrøðuni á ólavseku í fjór segði eg, at landsstýri og lóting høvdu í umbúna at skipa eina felagsumsiting fyri norðurlenska samstarvið. Henda ætlan stendur við.

Ætlanin við einum norðurlenska havgranskingarstovni er nú í umbúna. Løgmaður reisti málið á Norðurlandaráðsfundi í Reykjavík í 1994 og síðani hevur verið arbeitt við at skipa ein havgranskingardepil í norðurlantslanti, serliga innan gransking av klímabroytingum og reina havumhvørvinum rúndan um Føroyar. Havgranskingardepilin verður fíggaður í Norðurlondum og fær eisini millumtjóða fígging. Hesin stovnur fer at seta Føroyar í miðdepilin í havgransking. Stovnurin fær væntandi millumtjóða áhuga, kanska globalan áhuga. Granskingardepilin skal hava miðstöð í Føroyum.

Enn er tó ikki full víska um, hvønn leiklut smátjóðirnar Føroyar, Grønland og Áland fara at fáa í stýrinum fyri Norðurlandaráðið. Tað verður helst greitt í næstum.

sosialurin
5 ferðir
um vikuna
við øllum
tí feskasta.
Ger okkara
blað til
títt blað!

Nýggir haldarar kunnu teina seg á Posthúsunum kring landið, ella við at venda sær til tel 11820 ella e-mail: sosialur@olivant.fo